

Diarienummer: SN-2025/154

Handläggare: Catrin Josephson, socialchef

Socialdepartementets diarienummer: S2025/01291

YTTRANDE

Remiss av betänkandet Hem för barn och unga För en trygg, säker och meningsfull vård (SOU 2025:84)

Bakgrund

Knivsta kommun har fått tillfälle att lämna synpunkter på betänkandet SOU 2025:84. Detta har fördelats till socialnämnden, vars delegat är socialchef.

Sammanfattning

Knivsta kommun tillstyrker merparten av förslagen och välkomnar utredningens ambition att öka tryggheten och kvaliteten i samhällsvården för barn och unga. Detta genom att begränsa såväl gruppstorlekar som åldersintervall, genom att införa vissa befogenheter för socialnämnden och för föreståndare på HBU (hem för barn och unga) samt att vikt lägga barnets och den unges delaktighet i sin vård och behandling.

Knivsta kommun vill framhålla komplexiteten i barnens situation. Detta medför behov av flexibilitet så att placering i viss mån kan göras utanför åldersintervallen, samt att placering kan göras på ett HBU med viss inriktning trots att barnet har flera olika problem samtidigt. Nationell vägledning behövs avseende gränsdragning LSS och SoL.

Knivsta kommun bedömer i övrigt att psykologisk expertis är bättre kravställan än psykolog, samt att HBU-hem behöver särskilda kostnader för hälso- och sjukvård från övrig dygnsavgift.

Otydlig gräns mellan LSS och SoL

Utredningen beskriver att HBU ska användas för barn med behandlingsbehov, medan barn med varaktiga funktionsnedsättningar ska få boende enligt LSS. Knivsta kommun vill framhålla att gränsdragningen inte är så tydlig i praktiken. Idag kan LSS-boenden sakna kompetens att behandla komplex social problematik och HVB-hem kan sakna kompetens att vårda de med varaktig funktionsnedsättning. Här krävs viss flexibilitet i specialiserade HBU med integrerad vård samt tydliga nationella riktlinjer och vägledning till kommunerna, för en rättssäker vård och omsorg för målgruppen.

Specialiserade HBU

Specialiserade HBU ska enligt förslaget bara ha en inriktning. Knivsta kommun påpekar att barn och unga ofta har flera problem samtidigt och inriktningen får därför inte innebära en begränsning för vilka barn och unga som får tas emot. Det är föreståndaren som ska avgöra om en placering passar i varje enskilt fall.

Åldersintervall

Knivsta kommun tillstyrker en åldersindelning på tre år som grund, men anser att socialnämndens möjlighet att göra avsteg i vissa fall (mer än 6 månader utanför åldersindelningen) inte ska vara begränsas till vissa HBU utan ska kunna göras vid placeringar på alla inriktningar av specialiserade HBU och även på generella HBU. Socialnämndens möjlighet att göra avsteg ska grunda sig på barnets behov, utvecklingsnivå och beteende. Avsteg behöver också kunna göras för barn som är på väg att slussas ut från HBU, så att inte omplacering, kanske till annan ort, i onödan behöver ske med endast någon månad kvar av samhällsvård kvar.

Psykologisk expertis

Knivsta kommun avstyrker kravet på psykolog och föreslår att det ersätts med ett krav på psykologisk expertis, eftersom kompetensbrist i landet annars kan utgöra grund för brist på HBU. Socialstyrelsen rekommenderas att i föreskrifter reglera vad som avses med psykologisk expertis.

Hälso- och sjukvård

Knivsta kommun poängterar att hälso- och sjukvården är regionens ansvar, men tillstyrker att kommunen ska kunna anlita annan vårdgivare, med ersättningsansvar hos regionen. Knivsta kommun tillstyrker detta eftersom samverkan idag kan brista både mellan kommuner och regioner samt även regioner emellan. Vid boendeplacering över länsgränser kan detta idag innebära att barn kan hamna utan nödvändig vård.

För att en ansvarsfördelning ska fungera i praktiken måste HBU-hem särskilja kostnader för hälso- och sjukvård från övrig dygnsavgift, vilket ofta inte görs idag av de HVB-hem som erbjuder hälso- och sjukvård.

Utbildning

Knivsta kommun tillstyrker utredningens förslag om samordnad individuell plan och kunskapsbedömning vid placering. Eftersom detta dock kräver en utökad samverkan mellan socialtjänst och skola föreslås att Skolverket och Socialstyrelsen får i uppdrag att ta fram gemensamma riktlinjer.

Catrin Josephson
Socialchef